

STUDIES AND DRAFTS FROM THE BEGINNING OF DIVING IN THE WORLD AND POLISH LANDS

Iwona TABACZEK-BEJSTER^{1(A,E,F)}, Brygida SAKOWSKA-KAMIŃSKA^{2(B,D)}

1. Medical Department, University of Rzeszow, Rzeszow, Poland

2. Faculty of Physical Education, University of Rzeszow, Rzeszow, Poland

Key words:

- swimming,
- diving,
- sport.

Abstract:

The purpose of this article is to present the history of diving before 1939. Learning to hold in the water and swim art determined the survival of primitive man. Later served the purposes of health. In the years 1880-1890 diving began to take the form of sport. In Germany were organized the first national and international competitions in diving. In 1904 the Olympics in St. Louis competition diving was added to the program IO.

A man, from the beginning of his existence was related to water. Mastery of that element, and hence acquiring skills of swimming was extremely important in his life. The primitive man was already a swimmer. Colombo used to admire 'redskin' Indians, who were able to swim for several-mile distances. In Antiquity, Greek men and women used to learn swimming starting from early age.¹ Plato, Greek philosopher, who lived in IV B.C., in section *About law* was writing: '... How can we delegate any services to people who turn out to be the opposite of the wise, and who, as the proverb says neither can read nor swim'. He used to claim that if someone could not read or swim he should not hold any public post. Swimming was treated as a complement of education and breeding as well as practical body exercise.²

A. Michalak in his book *Swimming*, 1938, wrote, that swimming is a part of human self-preservation instinct, without no example, a primitive man subconsciously assimilated the ability of floating on the water, it was a natural skill, as simply as walking or running. In contrast, people from ancient East, Greece and Rome, in most cases, gained that skill during education. However, since ancient times the value of swimming skills was appreciated, it was useful for utility purposes and health.³

In Antiquity there were different styles of swimming, such as, manual alternately stroke, breaststroke, sidestroke, backstroke and others.⁴ Swimming was also at high level in such nations as Gaul and Germans. They used to cross rivers in full kit and they were invincible swimmers. German nations used to have a habit of submerging newborn babies in the river. Later mothers repeated those activities every day in due to toughen their children. Toughening was related to swimming lessons.⁵

¹ L. Wernic: *Jak ratować tonących?*. Zarząd Główny WOPR w Warszawie. Agencja Wydawniczo-Reklamowa „EMES”. Kielce 1994, p. 7 (reprint of 1902).

² W. Lipniacki, P. Zakrzewski: *Małe vademecum sportowca*. „Sport i Turystyka” Warsaw 1956, p. 248.

³ A. Michalek: *Pływanie*, Główna Księgarnia Wojskowa. Warsaw 1938, p. 9-10.

⁴ „Stadion”, 1926 no. 9; „Stadion”, 1926 no. 14.

⁵ „Stadion”, 1926, no. 9.

However, mostly swimming skills were developed among the peoples of the north, inhabiting the area of today's the North Sea and the Baltic Sea. Swimming tournaments were held there, people competed in diving, water polo, fights and wrestles in water.⁶

Swimming, diving and plunges were the subject of ornaments and paintings on vases and various types of vessels.⁷ Homer write about diving on head, Etruscan sculpture from VI B.C. presents a young boy diving into sea. In 1525 the city council in Zurich issued a decree, according to which dives from bridges were prohibited.⁸

In XVII in French Navy, dives were treated as penalty. For indiscipline and heavier misconduct sailors were thrown into the water from 20 meters yard. The sailor was strapped in a sitting position to the board, which was burden with an iron ball in order to accelerate the fall. Cautious sailors practiced diving down from smaller highs, to prepare for eventual penalty.

In German city – Halle – situated on the Saale River - dives from bridges were treated as folk entertainment. In 1840, Lutz and Tyche, in cooperation with the German gymnastic movement, established the first in the world association „Tichy'sche Frösche” (Tichy's Frogs). The Association united divers. Hermann Otto Kluge and Karol Eurel, two members of that association in 1843 published a book, in which they described 89 dives. Those included tuck position, pike, falls, dives on a head, twist, inward and somersaults. That publication could be considered as the first dive table, as it included all known at that time varieties and types of dives, properly described and systematized.⁹

The origins of dives accrued for the period of 1880-1890. At that time, in Germany many swimming clubs were established, and there were held the first national and international diving competitions. Competitions organized by swimming clubs were usually accompanied by dives. Initially, those were the shows, which later turned into a competition. During competitions divers were supposed to do six required dives and ten voluntary dives. The first German championship in diving was held in 1886 and it was probably the first national championship in that discipline of sport in Europe and in the world. At that time, at Sweden lakes, many wooden platforms were built from which team dives took place. The most important was not the difficulty of evolution, but emotions associated with the height of performed dives.¹⁰

Dives were done from diving-boards and foot-bridges. At the beginning two styles dominated –German and Swedish. The German style was characterized by performing dives in a strenuous position, which was typical for performed at that time exercises having a lot in common with the drill. The Swedish style consisted of performing evolutions in the air in a loose and free style. Thanks to those styles German usually won competitions in dives from diving-boards and Swedish in dives from bigger highs (towers).¹¹

For the first time in the Olympic Games diving appeared in 1904 in St. Louis. Competition schedule included so called “arrow” – it was diving in a straight position out of place at a distance (the winner was Dickey – an American, with a score of 19,05 m) and combined dives. During the Interval Olympic Games in 1906 in Athens there was no diving competition. However, during the Olympic Games in 1908 in London, there were two competitions of diving – from the tower and from the diving-board (in the former competition

---

⁶ A. Michalek: *Pływanie...*, p. 16-20

⁷ „Stadion”, 1926 no. 14.

⁸ W. Lipnicki, P. Zakrzewski: *Małe vademecum sportowca*. „Sport i Turystyka”. Warsaw 1956, p. 267.

⁹ <http://www.skokidowody.waw.pl/>

¹⁰ D. Bogajewski, R. Roszko, M. Witkowski, W. Wróblewski: *Pływanie*. AWF. Warsaw 1975, p. 216; <http://www.skokidowody.waw.pl/>

¹¹ *Iskier przewodnik sportowy*. Iskry. Warsaw 1976, p. 516.

the first three places won Swedish and in the later – Germans). During the next Olympic Games in Stockholm in 1912, the hosts emphasized on the swimming competition and also introduced to the schedule two competitions of diving from the tower while maintaining one competition of diving from a diving-board (that idea was strongly criticized). In the same year women were allowed to participate in competitions. In the general classification of swimming competition Germans won against Sweden, the United States, Australia and Canada. Diving competition decided about success of Swedish. In the swimming race competition Swedish won only one award – the second place in 400 m distance in breaststroke, while in diving they won the first and the second place in combine diving from the tower, as well as the three first places in standard diving from the tower (so called “swallows”) and two first places in women competition in diving from the tower. Germans won the first three places in diving from diving-board competition. Women diving from diving-board competition did not participate during those Olympic Games, as according to sources, Swedish in that time had no good contestants in that competition.¹²

Until V Olympic Games, diving competitions were monopolized by Europe. There were two general directions of diving, the Swedish school (relatively English and American) and the German school. According to Swedish school dives were performed from 10 meters or higher inelastic tower (tower), while according to German school dives were performed from 1 to 3 meters high elastic platform (diving-board), where the body held its inherent position until the water immersion.¹³ Swedish were unrivalled in tower dives. Finland and England supported Swedish school, countries from Central Europe supported German school, while France developed both types of diving equally. As it already had happen several times, representatives from the United States joined the competition that was proceeded between European countries concerned on gaining primacy in the world. For the first time on European land Americans presented their skills in 1920 during VII Olympic Games in Antwerp. Due to the absence of Germans in those Olympics Games it was impossible to compare their skills in diving from the diving-board (in that competition Germans were the specialists) with the skills of Americans who were unrivalled in Antwerp (both women and men). In competition of diving from the tower and in combined dives the Swedish fell to second place behind the Americans. Diving from diving-board competition was completely dominated by American men and women (as previously Germans). During the Olympic Games in Paris Germans did not confront with Americans, while the Swedish were sidelined by the wayside. In five dive competitions, Americans took four first places, four second places and three third places.

The difference between American and German style was quite significant. Americans not only jumped up in diving (as did the German competitors), but also far ahead. The player therefore had more time to complete the evolution, which facilitated his task not only from a technical point of view, but also it allowed for presenting "beautiful body line" and more esthetic movements. Dives presented by representatives from the United States during the VIII Olympic Games were "something of infinite beauty, beyond all the technical details." German style wore "outstanding mark of militarism". Dives were usually "stiff in movements", performed in pace, devoid of softness, naturalness and grace. You could see in the similarities to the drill exercises. Germans after a short run jumped high in the air, performed evolution and almost vertically fell into the water near the diving-board. German dives were admired because of their acrobatic performance, but they were not considered as beautiful.

The question of superiority of one style over the other could not be solved by regulations. At the FINA Congress in Paris (1924) there were introduced the rules of the

---

¹² „Sport Wodny”, 1926 no. 9.

¹³ „Przegląd sportowy”, 1923 no. 28.

competition which included description of each stroke, but the rules could not contain anything beyond technical guidance which for both styles were the same. The difference was in the aesthetic of diving, and the victory depended on a sense of aesthetic of judges.

The fight of two schools - Swedish and German, and later fight of two styles (American and German) reflected in international regulations. They passed through constant evolution. As already mentioned, Swedish during the Olympic Games in Stockholm introduced to the program two competitions of diving from the tower while maintaining one competition of diving from the diving-board, that regulation was abolished during the FINA Congress in Paris in 1925. Then one competition in diving from the tower and one from the diving-board for women and men were introduced. The "swallow" competition, as well as Swedish leadership in that discipline turned to be history. In Paris, Cavel Eve, Australian turned to be unrivaled. During the same Congress using the absence of Germans, Americans pushed through their views. Pre-existing diversity of level difficulty in diving depending on the position of keeping hands was abolished there. Till VIII International Olympic Games regulations provided for each stroke and each height (1 m and 3 m), threefold difficulty factor, depending on whether at the time of entry into the water hands were outstretched, or at the side and whether during the hole jump hands were at the side. Holding hands at the side, which is a technical difficulty, was used in the German style. According to new FINA regulations when entering into the water hands were kept above the head, and during the flight they could be spread to the side (at right angles to the body), or pulled over above head. Holding hands at the side was abandoned. Further changes in regulations concerned only on details in judging. At the FINA Congress in Prague (after accepting German Federation) Germans were allowed to transfer to regulations their own amendments. They took advantage of this opportunity only in the subjects of the way of judging.¹⁴

Since 1920 supremacy of USA divers began (which lasted nearly 40 years). They were definitely the best in the world and Germans were competing with them.

Further development of diving was based on performing more and more complicated evolutions and perfect workmanship.

DIVES ON POLISH LANDS

Political events and the outbreak of World War I contributed to the fact that Cracow became an important center in the base of Austrian army. The propagator of swimming in Cracow, mostly sport swimming, diving and water polo, was S. Rudy - one of the most active pioneers of rowing and swimming in Cracovian AZS, a helmsman - a rowing instructor. During the war, he was delegated as a commander of the Cracovian Park swimming pool, owned by military (it was founded in 1885 and it was the first of this kind of centers on Polish lands). S. Rudy tried to revive the sports movement and to a large extent he succeeded. He found support in the groups of Austrian and Czech athletes staying in Cracow during the war (as soldiers) and acting in AZS rowing association he could made young people focused in AZS and interested in swimming.

Trainings in swimming, diving, and water polo games gathered regularly tens of participants in the Cracovian Park. They were also swimming in the Vistula River, as according to the regulations, each candidate on the rower, needed to be a good swimmer. For those purposes swimming courses and competitions were organized.¹⁵ Cracovian AZS, despite the fact that it did not have a separate swimming section, belonged to the precursors of

---

¹⁴ „Sport wodny”, 1926 no. 9.

¹⁵ „Sport wodny”, 1926 no. 6; „Sport wodny”, 1927 no. 6.

swimming sport in Poland. However, we can talk about proper development of swimming from the moment of establishing Polish Swimming Association on 30 April 1922.¹⁶

One of the first swimming sections after independence recovery, which cultivated swimming, were AZS Cracow and AZS Warsaw sections. Later AZS Vilnius (1922), AZS Lvov (1923), AZS Poznan were created.¹⁷ Another centers were in Bielsko and Katowice. In that time, the most active was Cracovian center with its swimming section. Cracovian AZS organized competitions for the title of Cracow, "swim through Cracow" competitions. Cracovian AZS had female and male water polo team and also led swimming and diving courses. There were also such organizations as ŻKS „Jutrzenka”, the YMCA (Young Men's Christian Association), and ZKS Makkabi. Despite the development of swimming sport in Poland and several promising players, sports results differed significantly from the results of swimmers from other countries in Europe or the United States.¹⁸

From 22 to 23 July 1922 AZS section in agreement with the PZP organized (in the Cracovian Park) the first regional championship in swimming and diving in Poland – Cracow District Championship. Schedule of competitions, besides swimming race, also included dives.

For men and juniors: at a place at legs throwing hands up and folding, swallow from run, pike of place, reverse of place with scattered hands.

For seniors: swallow from run with hands at side, dolphin, backflip, half-twist forward of the run (all dives were done from the diving-board of 1 m and 3 m high. Seniors performed straight dive from 5 m tower in the competition, and from 10 m tower out of competition).

For women: swallow of the run, straight forward at a place, voluntary dive (from any high).

Regulations of swimming race and dives were compatible with regulations from VII Olympic Games.¹⁹

The First Polish Championship in swimming were held in Warsaw on the Vistula River. Players were swimming a distance in a current water and later that distance was calculated as a still water, thus were established the first Polish²⁰ records. Dives were also included in the schedule of championship. Dives for men: for juniors 4 dives – at a place at legs, swallow of the run, pike at a place, backwards at a place (all dives were performed from 1 m and 2 m diving-board); for seniors - swallow of the run (with hands at side), dolphin, backflip, half-twist forward of 1 or 3m run, and pike of 5m run; for women: swallow of the run, straight forward and voluntary dive (all dives were performed at any high). PZP Sports Commission accepted almost all of the contest rules from VII Swimming Olympic Games.²¹

E. Baszkoff, in the article titled *'Glance at state of swimming sport in Poland in 1922'* wrote: *'... Eisenbett from Warsaw Polonia, Świszczowski from Cracovian AZS, Rudy from WTW, dive very well as on polish conditions. However they are far away from average foreign swimmers. They have captured the first type of dives (dives on legs) and some basic dives of the second type (tuck and pike). But further dives of that type, such as twist and screws, as well as dives of the third type, especially Aurebach already exceeded the scope of their capabilities. The other divers dives properly, however only in terms of the simples dives, which after all, are within what every swimmer should know.'* Later on the author wrote about the lack of professional teachers who could teach more difficult dives. Naming dives and the

¹⁶ „Przegląd sportowy”, 1921 no. 25; „Przegląd sportowy”, 1922 no. 3, „Sport wodny”, 1927 no. 6.

¹⁷ „Przegląd sportowy”, 1928 no. 29.

¹⁸ „Przegląd sportowy”, 1922 no. 52; „Przegląd sportowy”, 1923 no. 12; *Konferencja naukowo – metodyczna z okazji 50-lecia Polskiego Związku Pływackiego*. PZP. Warsaw 1975, p. 12.

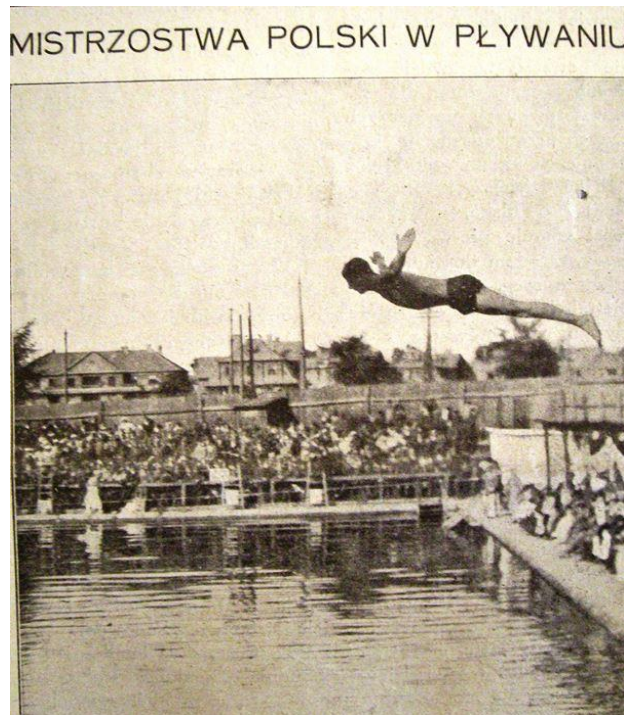
¹⁹ „Przegląd sportowy”, 1922 no. 28.

²⁰ „Przegląd sportowy”, 1922 no. 37; „Raz, dwa, trzy”, 1931 no. 16.

²¹ „Wiadomości sportowe”, 1922 no. 28.

way of scoring was almost totally unknown: ‘...Diving-boards are defectively built, not in accordance to the rules, just in accordance to carpenters point of view.’²²

II Polish Championship in Swimming 1923 r. „Stadion” 1923 no. 18.

In the "Przegląd sportowy" ("Sport Review") of 1924 T. Semadeni in the article titled "III Associated Swimming Competitions of Polish championship 1924" summed up performance of divers... *Among the divers – Sussemann with its German style - jumping almost vertically and falling into the water just off the diving-board with stroke of breasts to water - is quite presentable abroad. He does excellent strokes, has a great "knack", bodyline and good finish, but he is self-assured. Sieńkowski promises to be getting better, but two of voluntary strokes (auerbach²³ and twist), selected without objection, drew him into the second place. Fogiel is diving correctly, but too stiff. The others are uncertain and do not know all prescribed dives. In that discipline of sport lack of coaches and no possibility of viewing patterns gives the most sense. And besides that in Poland there should be at least one diving-board built according to regulations. The diving-board in the Cracovian Park leaves far too much to be desired.*

*From women Frydmańska won the first place not only because she was alone, but also because she dives very properly, even though she still has poor repertoire.*²⁴

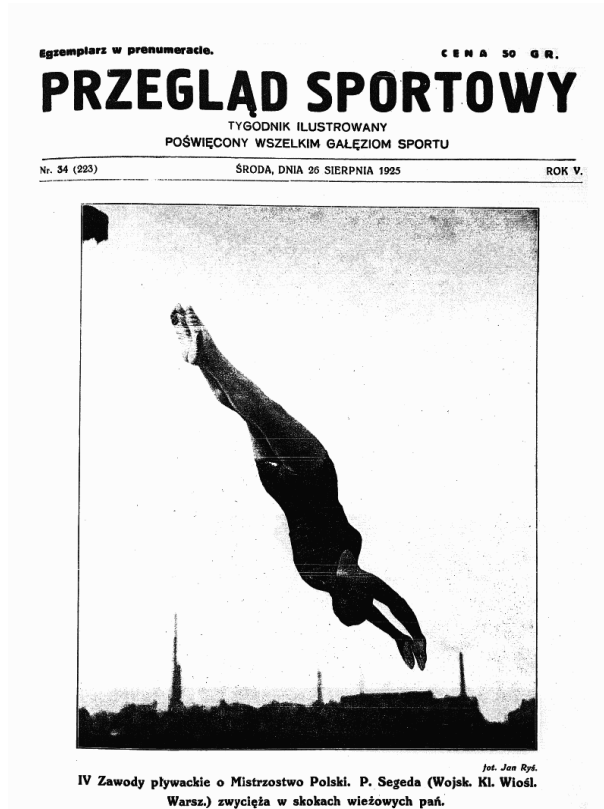
Tadeusz Semadeni in "Sport Wodny" ("Water Sport"), 1926, wrote about the style of Polish divers, in general, it was difficult to say, because they had not mastered the technique of strokes. German style was preferred in Silesia, its representatives were: double Polish Champion in 1924 W. Sussmann (from EKS) and F. Berlik from Siemianowice. Einzenbett and W. Hulanicki were representatives of style reminiscent to American one, where aesthetic was much better than technical aspects of dives.

²² „Przegląd sportowy” 1922 no. 52.

²³ Wilhelm Auerbach (German) in 1871 issued *Pływanie bezpieczne, łatwe i szybkie do nauczenia*. W. Auerbach was teaching also diving from a trampoline, from his name comes stroke evolution named "Auerbach somersault"..

²⁴ „Stadion”, 1924 no. 38.

In 1928 'Swimming' book by T. Semademi and A. Zaleski was issued (propagators of swimming and great swimmers). In that time it was a very modern publication. The second chapter concerned dives. You could find there systematics of strokes (from tower and diving-board), description of the technique of run, diver workout and international rules of strokes. There were also statutes, rules and regulations of PZP.²⁵

IV Polish Championship in Swimming. „Sport Review” 1925 no. 34.

One of the factors leading to the improvement of sport records was Team Competition for Cup of the Ministry of Military Affairs (1925-1929) and the Cup of the President of Republic of Poland (1930-1934, 1935-1939). The awards received the best club in general classification of Polish Championship. In scoring swimming, water polo and diving were taken into account.²⁶

In 1926 Polish swimmers for the first time participated in foreign competition, it was I European Championship in Budapest. Poland was represented by two players – W. Kuncewicz and S. Siwicki.²⁷ In II European Competition in Bologna, besides of swimming contest (R. Kajzerówna, W. Kuncewicz, Krotoczwila), Poland was represented in dive competition by R. Maerza and W. Hulanickiego. R. Maerz was eliminated in qualifying dives from the tower, and W. Hulanicki was 15 place in competition of dives from diving-board.²⁸

²⁵ T. Semademi, A. Zaleski: *Pływanie*. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, Warsaw, Cracow 1928, p. 154-203, 366-390.

²⁶ „Przegląd sportowy” 1932, no. 65; M. Tulińska: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego 1922-2007*. Wydawnictwo eMPI. Poznań 2007, p. 27.

²⁷ „Sport Wodny” 1926, no. 13; „Stadion” 1926, no. 36.

²⁸ „Przegląd sportowy” 1927, no. 37.

Until the outbreak of World War II, the only international success in dives was the performance of L. Klausówna, who won the seventh place in the final of dives from diving-board during the European Championship in 1931 in Paris.²⁹

In 1937 indoor (winter) Polish championship in swimming and diving from diving-board were organized (in Lvov, Łódź and Warsaw).³⁰

Until 1939 the best divers were representatives from Silesia. The most common winners were R. Maerz (in years 1926-1939 he won 9 titles in strokes from diving-board and 12 in strokes from tower), A. Ziaja, Breguła, Bredlich and L. Klausówna, Z Szczepańska.³¹

As already mentioned, dives were trained also in academic clubs, in AZS Cracow, AZS Warsaw and AZS Lvov. The best players of AZS Cracow were: E. Estreicherówna (Polish champion in 1923 and 1926) and A. Świszczowski (Polish champion in 1923). In Warsaw, the national leaders were: S. Lipinski, J. Kott, W. Hulanicki, J. Remiszewski, W. Pietrzykowski and B. Kokalj-Kowalewska-Pietrzykowska (in years 1927 to 1939 almost every year she gained medal positions during Polish Championship in dives from tower and diving-board). In Lvov's the best player was R. Kremer (1930-1934 champion in the district of Lvov).³²

Dives did not become popular in Poland and widely practiced sport, they were exercised in swimming sections. Due to the lack of indoor swimming pools and coaching staff, in the interwar period in Poland this discipline had relatively low level.

---

²⁹ „Przegląd sportowy” 1931, no. 70; „Przegląd sportowy” 1931, no. 71.

³⁰ M. Tuliscka: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego*...p. 25.

³¹ „Przegląd sportowy” 1932, no. 65; „Przegląd sportowy” 1933, no. 65; „Przegląd sportowy” 1934 no. 69; M. Tuliscka: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego*...p. 183.

³² R. Wryk: *Akademicki Związek Sportowy 1908-1939*. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań 1990, p. 263.

STUDIA I SZKICE Z POCZĄTKÓW SKOKÓW DO WODY NA ŚWIECIE I ZIEMIACH POLSKICH

Iwona TABACZEK-BEJSTER^{1(A,E,F)}, Brygida SAKOWSKA-KAMIŃSKA^{2(B,D)}

1. Wydział Medyczny, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, Poland

2. Wydział Wychowania Fizycznego, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, Poland

Słowa kluczowe:

- pływanie,
- skoki do wody,
- sport.

Streszczenie:

Celem artykułu jest przedstawienie historii skoków do wody przed 1939 r. Opanowanie umiejętności utrzymania się na wodzie a także sztuki pływania determinowało przetrwanie człowieka pierwotnego a w kolejnych wiekach służyło celom zdrowotnym. W latach 1880-1890 skoki do wody zaczęły przybierać formę dyscypliny sportowej. To właśnie w Niemczech zorganizowano pierwsze krajowe i międzynarodowe zawody w skokach do wody. W 1904 r. na Igrzyskach Olimpijskich w St. Louis konkurencja skoków do wody została wpisana w program IO.

Człowiek od początków swojego istnienia związany był z wodą, opanowanie tego żywiołu, a więc i umiejętność pływania miało duże znaczenie w jego życiu. Już człowiek pierwotny był pływakiem. Kolumb podziwiał „czerwonoskórych”, którzy przepływali kilkumilowe przestrzenie wplaw. Grecy i Greczynie w starożytności uczyli się pływać od najmłodszych lat¹. Grecki filozof Platon żyjący w IV w p.n.e. w dziele *O prawie* pisał: „...czyż można osobom, które okazują się przeciwieństwem mądrego, a które jak mówi przysłowie ani czytać, ani pływać nie umieją powierzać jakąś służbę”. Był on zdania, że kto ani czytać ani pływać nie potrafi nie powinien piastować urzędu państwowego. Pływanie było traktowane jako uzupełnienie wychowania i praktyczne ćwiczenie cielesne².

A. Michalek w książce *Pływanie* z 1938 r. pisał, że leży ono w instynkcie samozachowawczym człowieka, nie mając żadnego przykładu człowiek pierwotny podświadomie przyswajał sobie umiejętność utrzymywania się na wodzie, była to umiejętność naturalna, prosta jak chód czy bieg. Natomiast ludy starożytnego Wschodu, Grecji i Rzymu zdobyły tę sprawność w większości wypadków na drodze nauki. Jednak od najdawniejszych czasów doceniano wartość umiejętności pływania, która była przydatna do celów użytkowych i zdrowotnych³.

W starożytności znane były różne style pływackie, pływano stylem na przemian ręcznym, na piersiach, na boku, na wznak i innymi⁴. Pływanie stało również na wysokim poziomie u Galów i Germanów, przebywali oni rzeki w pełnym rynsztunku i byli niezrównanymi pływakami. Narody germańskie miały zwyczaj polegający na zanurzaniu nowonarodzonych dzieci w rzece, czynność tą matki powtarzały potem codziennie, aby zahartować dzieci. Hartowanie to wiązało się z nauką pływania⁵.

¹ L. Wernic: *Jak ratować tonących?*. Zarząd Główny WOPR w Warszawie. Agencja Wydawniczo-Reklamowa „EMES”. Kielce 1994, s. 7 (przedruk książki z 1902 r.).

² W. Lipniacki, S. Zakrzewski: *Małe vademecum sportowca*. „Sport i Turystyka” Warszawa 1956, s. 248.

³ A. Michalek: *Pływanie*, Główna Księgarnia Wojskowa. Warszawa 1938, s. 9-10.

⁴ „Stadion”, 1926 nr 9; „Stadion”, 1926 nr 14.

⁵ „Stadion”, 1926, nr 9.

Najbardziej jednak umiejętność pływania, rozwinięta była wśród ludów północy, zamieszkujących dzisiejsze okolice Morza Północnego i Bałtyku. Odbywały się tam turnieje pływackie, rywalizowano w nurkowaniu, grano w piłkę wodną, walczono i mocowano się w wodzie⁶.

Pływanie, nurkowanie i skoki do wody były tematem ozdób i malowideł na wazach i różnego rodzaju naczyniach⁷. O skoku na głowę pisał Homer, etruska rzeźba z VI w. przed naszą erą przedstawia młodzieńca skaczącego do morza. W 1525 r. rada miejska w Zurychu wydała zarządzenie, które zabraniało wykonywania skoków do wody z mostów⁸.

W XVII w. w francuskiej marynarce skoki do wody wprowadzono jako kare. Za niedyscyplinowanie i cięższe przewinienia zrzucano marynarzy do wody z 20 metrowej rei. Marynarz przywiązywany był w pozycji siedzącej do deski, którą dla przyspieszenia opadania obciążano żelazną kulą. Co przezorniejsi marynarze ćwiczyli skoki z mniejszych wysokości, aby przygotować się do ewentualnej kary.

W niemieckim mieście Halle położonym nad rzeką Soławą tradycyjną ludową rozrywką były skoki z mostu. W 1840 r. zostało tam założone przez Lutza i Tychego, we współpracy z niemieckim ruchem gimnastycznym pierwsze na świecie stowarzyszenie pod nazwą „Tichy'sche Frösche” (Żaby Tichy'ego). Towarzystwo to zrzeszało skoczków do wody. Hermann Otto Kluge i Karol Eurel, dwaj członkowie tego towarzystwa wydali w 1843 r. książkę w której opisali 89 skoków do wody. Były to między innymi skoki w pozycji kucznej, łamanej, opady, skoki na głowę, śruby, świdry oraz salta. Publikacja ta mogła być uważana za pierwszą tabelę skoków, gdyż były w niej zawarte wszystkie ówczesnie znane odmiany i rodzaje skoków, poprawnie opisane i usystematyzowane⁹.

Początki skoków do wody jako dyscypliny sportowej, przypadają na lata 1880-1890. W tym czasie powstało w Niemczech wiele klubów pływackich i zostały rozegrane pierwsze zawody krajowe i międzynarodowe w skokach do wody. Zawodom organizowanym przez kluby pływackie zazwyczaj towarzyszyły skoki do wody. Początkowo były to pokazy, które następnie zamieniono we współzawodnictwo. Na zawodach skoczkowie musieli wykonać 6 skoków obowiązkowych i 10 dowolnych. Pierwsze mistrzostwa Niemiec w skokach do wody zostały rozegrane w 1886 r. i były to najprawdopodobniej pierwsze mistrzostwa kraju w tej dyscyplinie w Europie i na świecie. W tym czasie w Szwecji nad jeziorami powstawało wiele drewnianych platform z których odbywały się skoki zespołowe, w których najważniejsza nie była trudność ewolucji, a emocje związane z wysokością z której wykonywany był skok¹⁰.

Do wody skakano z trampoliny i z pomostów. Na początku dominowały dwa style – niemiecki i szwedzki. Styl niemiecki charakteryzował się wykonywaniem skoków, w pozycji „naprężonej” która była typowa dla wykonywanej wówczas gimnastyki mającej dużo wspólnego z musztrą. Styl szwedzki polegał zaś na wykonywaniu ewolucji w powietrzu w sposób luźny i swobodny. Dzięki tym stylom Niemcy wygrywali zazwyczaj zawody w skokach z trampoliny, Szwedzi zaś byli lepsi w skokach wykonywanych z większych wysokości (z wieży)¹¹.

Po raz pierwszy w programie igrzysk olimpijskich skoki do wody pojawiły się w 1904 r. w St. Louis. Program zawodów obejmował tzw. „strzałkę” był to skok „szczupakiem” z miejsca na odległość (zwyciężył Amerykanin Dickey wynikiem 19,05 m) oraz skoki „kombinowane”. W programie Igrzysk Interwałowych, które odbyły się w Atenach w 1906 r.

⁶ A. Michalek: *Pływanie...*, s. 16-20.

⁷ „Stadion”, 1926 nr 14.

⁸ W. Lipnicki, S. Zakrzewski: *Małe vademecum sportowca*. „Sport i Turystyka”. Warszawa 1956, s. 267.

⁹ <http://www.skokidowody.waw.pl/>

¹⁰ D. Bogajewski, R. Roszko, M. Witkowski, W. Wróblewski: *Pływanie*. AWF. Warszawa 1975, s. 216; <http://www.skokidowody.waw.pl/>

¹¹ *Iskier przewodnik sportowy*. Iskry. Warszawa 1976, s. 516.

skoki do wody nie znalazły miejsca. Podczas igrzysk w Londynie w 1908 r. rozegrano już dwa konkursy skoków, z wieży i z trampoliny (w pierwszym pierwsze trzy miejsca zajęli Szwedzi, w drugim trzej Niemcy). Podczas kolejnych igrzysk w Sztokholmie (1912 r.) gospodarze położyli duży nacisk na pływanie i korzystając z możliwości wprowadzili do programu dwie konkurencje skoków z wieży przy zachowaniu jednej konkurencji skoków z trampoliny (pomysł ten był mocno krytykowany). W tym roku dopuszczono do startu na igrzyskach olimpijskich kobiety. W ogólnej klasyfikacji konkurencji pływackich zwyciężyli Niemcy przed Szwecją, Stanami Zjednoczonymi, Australią i Kanadą. O sukcesie Szwedów w pływaniu zadecydowały wyłącznie skoki. W pływaniu „wyścigowym” zajęli tylko jedno drugie miejsce na 400 m stylem klasycznym, natomiast w skokach wieżowych kombinowanych I i II miejsce, oraz trzy pierwsze miejsca w skokach wieżowych zwykłych („jaskółki”) i dwa pierwsze w skokach wieżowych kobiet. W skokach z trampoliny pierwsze trzy miejsca zdobyli Niemcy. Nie wprowadzono skoków z trampoliny dla kobiet gdyż (wg. źródła) Szwedzi nie mieli w tej konkurencji dobrych zawodniczek¹².

Do V Igrzysk Olimpijskich skoki były zmonopolizowane przez Europę, istniały dwa główne kierunki „skoku pływackiego”, były to szkoła szwedzka (względnie angielska i amerykańska) oraz szkoła niemiecka. Według szkoły szwedzkiej uprawiano się skoki z wysokości 10 m i więcej ze skoczni „wieżowej tj. niesprężystej” (z wieży), natomiast wg. szkoły niemieckiej uprawiano skoki z wysokości 1 – 3 m ze „skoczni sprężystej” (trampoliny) gdzie ciało aż do zanurzenia w wodzie zachowywało postawę „właściwą sobie”¹³. Szwedzi byli nie do pobicia w skokach „wieżowych”. Za szkołą szwedzką opowiedziała się Finlandia i Anglia, za szkołą niemiecką kraje Europy środkowej, natomiast we Francji obydwa rodzaje skoków rozwijały się równomiernie. Jak już wielokrotnie bywało do rywalizacji sportowej między krajami europejskimi o prymat na świecie włączyli się reprezentanci Stanów Zjednoczonych. Po raz pierwszy na gruncie europejskim Amerykanie zaprezentowali swe umiejętności w 1920 r. podczas VII Igrzysk Olimpijskich w Antwerpii. Ze względu na nieobecność Niemców na tych igrzyskach nie można było porównać ich umiejętności w skokach z trampoliny (w których byli specjalistami) z umiejętnościami Amerykanów, którzy w Antwerpii byli bezkonkurencyjni (kobiety i mężczyźni). W skokach z wieży w konkursie „jaskółek” i skoków kombinowanych Szwedzi spadli na drugi plan za Amerykanami. Natomiast skoki na trampolinie całkowicie zdominowali Amerykanie i Amerykanki (tak jak wcześniej Niemcy). Podczas igrzysk w Paryżu nadal nie doszło do konfrontacji Niemców z Amerykanami, natomiast Szwedzi odsunięci zostali na dalszy plan. W pięciu konkursach skoków Amerykanie zajęli 4 pierwsze, 4 drugie i 3 trzecie miejsca.

Różnica między stylem amerykańskim i niemieckim była dość znacząca. Amerykanie wyskakiwali nie tylko do góry (jak to robili zawodnicy niemieccy), ale i daleko w przód. Zawodnik przez to miał więcej czasu na wykonanie ewolucji, co ułatwiało mu zadanie z punktu widzenia technicznego, ale też pozwalało na zachowanie „pięknej linii” i bardziej estetyczne wykonanie ruchów. Skoki reprezentantów Stanów Zjednoczonych podczas VIII Igrzysk Olimpijskich były „czymś nieskończenie pięknym, poza całą maestrą technicznego wykończenia”. Styl niemiecki nosił na sobie „wybitne piętno militarysty”. Skoki były zwykle „sztywne w ruchach”, wykonywane jakby na tempa, pozbawione miękkości, naturalności i gracji. Można było w nich zauważyć podobieństwo do ćwiczeń musztry. Niemcy po krótkim rozbiegu wyskakiwali wysoko w górę, wykonywali ewolucję i niemal pionowo wpadali do wody niedaleko trampoliny. Skoki zawodników niemieckich wzbudzały podziw ze względu na akrobatyczne wykonanie, ale nie uważano je za piękne.

¹² „Sport Wodny”, 1926 nr 9.

¹³ „Przegląd Sportowy”, 1923 nr 28.

Kwestii wyższości jednego stylu nad drugim nie mogły rozwiązać przepisy. Na kongresie FINA w Paryżu (1924 r.) wprowadzono do regulaminu tej konkurencji dokładny opis każdego skoku, ale przepisy nie mogły zawierać nic poza wskazówkami technicznymi, które dla obydwóch stylów były takie same. Różnica tkwiła w stronie estetycznej skoków, a zwycięstwo zależało od poczucia estetycznego sędziów.

Walka dwóch szkół szwedzkiej i niemieckiej, a następnie dwóch stylów (amerykańskiego i niemieckiego) odzwierciedlała się też w przepisach międzynarodowych. Przechodziły one stale pewną ewolucję. Jak już wspomniano Szwedzi podczas igrzysk w Sztokholmie wprowadzili do programu dwie konkurencje skoków z wieży przy zachowaniu jednej konkurencji skoków z trampoliny, przepis ten został zniesiony podczas Kongresu FINA w Paryżu w 1925 r. Wtedy wprowadzono po jednym konkursie skoków z wieży i po jednym konkursie skoków z trampoliny, dla kobiet i mężczyzn. Do historii przeszedł konkurs samych „jaskółek” podobnie jak prowadzenie Szwedów w tej dyscyplinie. W Paryżu bezkonkurencyjny był Australijczyk Cavel Eve. Podczas tego samego kongresu korzystając z nieobecności Niemców, Amerykanie przeforsowali swoje poglądy. Zniesiono istniejące wcześniej zróżnicowanie współczynników trudności skoków w zależności od położenia rąk. Obowiązujące do VIII Igrzysk Olimpijskich międzynarodowe przepisy przewidywały dla każdego skoku i dla każdej wysokości (1 m i 3 m), trojaki współczynniki trudności, w zależności od tego czy w chwili wejścia do wody ręce były wyciągnięte, czy przy boku i czy były przy boku podczas trwania skoku. Trzymanie rąk przy boku, będące pewnym utrudnieniem technicznym było stosowane w stylu niemieckim. Nowe przepisy FINA wprowadziły przy wchodzeniu do wody trzymanie rąk nad głową, a podczas lotu mogły być one rozłożone w bok (pod kątem prostym do ciała), lub wyciągnięte nad głową. Zrezygnowano z trzymania rąk przy boku.

Dalsze zmiany w przepisach dotyczyły już tylko szczegółów w sędziowaniu. Na Kongresie FINA w Pradze (z chwilą przyjęcia Niemiec do Federacji) pozwolono Niemcom na wniesienie do przepisów swoich poprawek. Skorzystali oni z tej możliwości jedynie w kwestiach sposobu sędziowania¹⁴.

Od 1920 r. rozpoczęła się supremacja skoczków USA (trwała blisko 40 lat), którzy byli zdecydowanie najlepsi na świecie, konkurowali z nimi Niemcy.

Dalszy rozwój skoków do wody polegał na wprowadzaniu coraz bardziej skomplikowanych ewolucji skoków oraz perfekcyjnym ich wykonywaniu.

SKOKI DO WODY NA TERENIE ZIEM POLSKICH

Wypadki polityczne i wybuch I wojny światowej wpłynęły na to, iż Kraków stał się ważnym ośrodkiem na zapleczu armii austriackiej. Propagatorem pływania w Krakowie, a przede wszystkim pływania sportowego, skoków do wody i water polo był S. Rudy jeden z najaktywniejszych pionierów wioślarstwa i pływactwa w krakowskim AZS, sternik – instruktor wioślarstwa. Został on przydzielony na czas wojny jako komendant pływalni w Parku Krakowskim, będącej własnością wojska (powstała ona w 1885 r. i była pierwszym tego typu obiektem na ziemiach polskich). S. Rudy starał się ożywić ruch sportowy i w dużej mierze mu się to udało. Znajdował poparcie w sferach sportowców austriackich i czeskich przebywających podczas wojny służbowo (jako wojskowi) w Krakowie oraz działając w sekcji wioślarstwa AZS potrafił zainteresować pływaniem licznie tam skupioną młodzież. Treningi w pływaniu i skokach do wody, rozgrywki w piłkę wodną gromadziły w Parku Krakowskim regularnie po kilkudziesięciu uczestników. Pływano również w Wiśle gdyż zgodnie z wymogami regulaminowymi każdy kandydat na wioślarza, musiał wykazać się umiejętnością pływania. W tym celu organizowano kursy nauki pływania oraz zawody

¹⁴ „Sport Wodny”, 1926 nr 9.

kontrolne¹⁵. AZS Kraków, pomimo że nie posiadał odrębnej sekcji pływackiej należał do prekursorów sportu pływackiego w Polsce. Jednak o właściwym rozwoju sportu pływackiego można mówić od momentu powołania Polskiego Związku Pływackiego 30 kwietnia 1922 r.¹⁶.

Jednymi z pierwszych sekcji pływackich, w których zaczęto uprawiać pływanie po odzyskaniu niepodległości były sekcje AZS Kraków i AZS Warszawa. Następnie powstały sekcje AZS Wilno (1922 r.), AZS Lwów (1923 r.), AZS Poznań¹⁷. Istniał jeszcze ośrodek w Bielsku i Katowicach. W tym czasie najprężniej działał ośrodek krakowski, gdzie istniała Sekcja Pływacka AZS. Zorganizowała ona zawody o mistrzostwo Krakowa, zawody „wplaw przez Kraków”, posiadała żeńską i męską drużynę piłki wodnej, prowadziła kursy pływania i skoków. Działały też ŻKS „Jutrzenka”, YMCA (Chrześcijańskie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej), oraz ŻKS Makkabi. Mimo rozwijającego się sportu pływackiego w Polsce i kilkunastu dobrze rokujących zawodników wyniki sportowe odbiegały znacznie od wyników pływaków z innych krajów Europy, czy Stanów Zjednoczonych¹⁸.

W dniach 22- 23 lipca 1922 r. sekcja AZS w porozumieniu z PZP zorganizowała (w Parku Krakowskim) pierwsze mistrzostwa okręgowe w pływaniu i skokach w Polsce – Mistrzostwa Okręgu Krakowskiego. Program zawodów oprócz wyścigów pływackich obejmował również skoki.

Dla panów i dla juniorów: z miejsca na nogi z wyrzuceniem rąk do góry i złożeniem, jaskółka zwykła z rozbiegu, łamany z miejsca, w tył z miejsca z rozrzuceniem rąk.

Dla seniorów: jaskółka z rozbiegu i z dołożeniem rąk do boków, delfin, salto w tył, pół śruby w przód z rozbiegu (wszystkie skoki wykonywano z trampolin 1 i 3 metrowej. Seniorzy wykonywali z wieży 5 m szczupaka w ramach konkursu i poza konkursem szczupaka z wieży 10m).

Dla pań: jaskółka zwykła z rozbiegu, trupek w przód z miejsca, skok dowolny (z dowolnej wysokości).

Regulamin biegów pływackich i skoków wyznaczony był według regulaminów VII Olimpiady¹⁹.

I Mistrzostwa Polski w Pływaniu odbyły się w Warszawie na Wiśle, dystanse pływano w wodzie bieżącej i przeliczano je na „wodę stojącą”, w ten sposób ustalono pierwsze rekordy Polski²⁰. W programie mistrzostw znalazły się skoki do wody. Skoki dla panów: dla juniorów 4 skoki – z miejsca na nogi, jaskółka z rozbiegiem, łamany z miejsca i w tył z miejsca (wszystkie skoki wykonywane były z trampoliny 1 m i 2 m); dla seniorów – jaskółka z rozbiegu (z rękami przy boku), delfin, salto w tył, pół śruby w przód z rozbiegu 1 m i 3 m, oraz szczupak z rozbiegu 5 m; dla pań – jaskółka z rozbiegiem, trupek w przód i skok dowolny (wszystkie te skoki można było wykonać z dowolnej wysokości). Komisja Sportowa PZP przyjęła prawie w całości regulamin zawodów pływackich VII Olimpiady²¹.

E. Baszkoff w artykule pt. *Rzut oka na stan sportu pływackiego w Polsce w roku 1922* pisał: „...*Eisenbett z Polonii warszawskiej, Świszczowski z AZS Kraków, Rudy z WTW, skaczą niewątpliwie jak na nasze stosunki dobrze. Ale i im daleko do przeciętności pływaków zagranicznych. Opanowali oni pierwszą grupę skoków (skoki na nogi) i łatwiejsze skoki grupy drugiej (skoki łamane, skoki w postawie skulonej). Ale dalsze skoki tej grupy jak śruby i*

¹⁵ „Sport Wodny”, 1926 nr 6; „Sport Wodny”, 1927 nr 6.

¹⁶ „Przegląd Sportowy”, 1921 nr 25; „Przegląd Sportowy”, 1922 nr 3, „Sport Wodny”, 1927 nr 6.

¹⁷ „Przegląd Sportowy”, 1928 nr 29.

¹⁸ „Przegląd Sportowy”, 1922 nr 52; „Przegląd Sportowy”, 1923 nr 12; *Konferencja naukowo – metodyczna z okazji 50-lecia Polskiego Związku Pływackiego*. PZP. Warszawa 1975, s. 12.

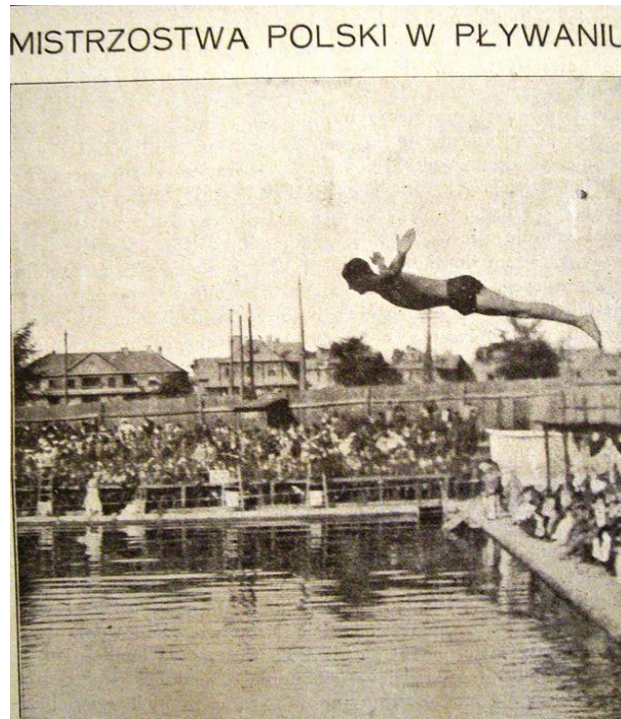
¹⁹ „Przegląd Sportowy”, 1922 nr 28.

²⁰ „Przegląd Sportowy”, 1922 nr 37; „Raz, dwa, trzy”, 1931 nr 16.

²¹ „Wiadomości sportowe”, 1922 nr 28.

korkociągi , jako też skoki grupy trzeciej, szczególnie skoki Auerbacha, przekraczają już zakres ich możliwości. Reszta skacze może poprawnie, ale w zakresie skoków najprostszych, które wszak leżą w granicach tego, co umieć musi w ogóle każdy pływak”. Dalej autor pisał o tym że brakowało fachowych nauczycieli, którzy mogliby nauczyć trudniejszych skoków. Nazewnictwo skoków i sposób ich oceny był prawie zupełnie nieznan oraz że: „... Odskoknie są wadliwie budowane, nie podług obowiązujących regulaminów, lecz podług widzimisię cieśli lub stolarza”²².

II Mistrzostwa Polski w Pływaniu 1923 r. „Stadjon” 1923 nr 18.

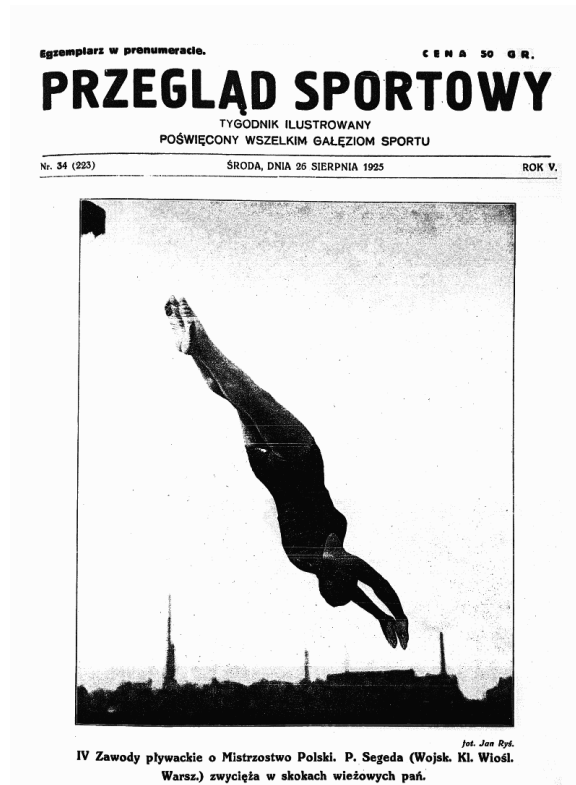
W „Przeglądzie Sportowym” z 1924 r. T. Semadeni w artykule pt. *III Związkowe Zawody Pływackie o mistrzostwo Polski na rok 1924* tak podsumował występ skoczków do wody: *...Wśród skoczków Sussmann o stylu wybitnie niemieckim – odbicie niemal pionowe i wpadanie do wody tuż przy trampolinie z uderzeniem pierściami o wodę – jest zupełnie presentable zagranicą. Posiada on skoki doskonałe, wielki „dryg”, linję i dobre wykończenie, ale nie jest pewny. Sieńkowski zapowiada się coraz lepiej, a dwa jego skoki dowolne (auerbach²³ i świder), wybrane bez zarzutu, wyciągnęły go na drugie miejsce. Fogiel ma skoki poprawne, ale zbyt sztywne. Pozostali są niepewni i nie umieją wszystkich skoków przepisowych. W tej dyscyplinie sportu pływackiego brak trenera i wzorów do oglądania daje się najbardziej odczuć. Pozatem wartoby żeby w Polsce znalazła się choć jedna skocznia przepisowa. Skocznia w parku krakowskim pozostawia bowiem aż nazbyt wiele do życzenia.*

Z pań p. Frydmanówna nie tylko dlatego zdobyła pierwsze miejsce, że była sama jedna, ale dlatego że skakała b. poprawnie, choć repertuar ma na razie niebogaty”²⁴.

²² „Przegląd Sportowy” 1922 nr 52.

²³ Wilhelm Auerbach (Niemiec) wydał w 1871 r. książkę *Pływanie bezpieczne, łatwe i szybkie do nauczenia*. W. Auerbach uczył w niej również skoków z trampoliny, od jego nazwiska pochodzi nazwa „salto Auerbacha”.

²⁴ „Stadjon”, 1924 nr 38.

IV Mistrzostwa Polski w Pływaniu. „Przegląd Sportowy” 1925 nr 34.

Tadeusz Semadeni w „Sporcie Wodnym” z 1926 r. pisał, że o stylu polskich skoczków do wody, w ogóle trudno było mówić, gdyż nie opanowali oni techniki wykonywania skoków. Na Śląsku preferowany był styl niemiecki, jego przedstawicielem był dwukrotny mistrz Polski w 1924 r. W. Sussmann (z E.K.S.) oraz F. Berlik z Siemianowic. Reprezentantami stylu przypominającego amerykański byli Einzenbett i W. Hulanicki, u których strona estetyczna skoku stała znacznie wyżej nad techniczną.

W 1928 r. ukazała się książka *Pływanie*, której autorami byli T. Semadeni i A. Zaleski (krzewiciele pływania oraz znakomici pływacy), jak na owe czasy była to bardzo nowoczesna publikacja. Rozdział II poświęcony był skokom do wody. Można było tam znaleźć: systematykę skoków (z wieży i z trampoliny), opis techniki rozbiegu, trening skoczka, międzynarodowe przepisy skoków. Znajdowały się tam również statut, regulamin i przepisy PZP²⁵.

Jednym z czynników, prowadzących do poprawy wyników sportowych była drużynowa rywalizacja o Puchar Ministerstwa Spraw Wojskowych (w latach 1925-1929) oraz o Puchar Prezydenta RP (w latach 1930-1934, 1935-1939), otrzymywał je najlepszy klub w klasyfikacji ogólnej mistrzostw Polski. W punktacji brano pod uwagę pływanie, piłkę wodną i skoki do wody²⁶.

W 1926 r. polscy pływacy wzięli po raz pierwszy udział w zagranicznych zawodach, były to I Mistrzostwa Europy w Budapeszcie. Polskę reprezentowało dwóch zawodników W. Kuncewicz i S. Siwicki²⁷. Natomiast w II Mistrzostwach Europy w Bolonii oprócz w pływaniu (R. Kajzerówna, W. Kuncewicz, Krotochwila), Polska reprezentowana była też w

²⁵ T. Semadeni, A. Zaleski: *Pływanie*. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów, Warszawa, Kraków 1928, s. 154-203, 366-390.

²⁶ „Przegląd Sportowy” 1932, nr 65; M. Tuliszka: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego 1922-2007*. Wydawnictwo eMPI. Poznań 2007, s. 27.

²⁷ „Sport Wodny” 1926, nr 13; „Stadion” 1926, nr 36.

skokach do wody przez R. Maerza i W. Hulanickiego. R. Maerz odpadł w eliminacjach skoków wieżowych, a W. Hulanicki zajął 15 miejsce w skokach z trampoliny²⁸.

Do wybuchu II wojny światowej jedynym międzynarodowym sukcesem w skokach do wody był występ L. Klausówny, która zajęła siódme miejsce w finale skoków z trampoliny podczas mistrzostw Europy w 1931 r. które odbyły się w Paryżu²⁹.

W 1937 r. zaczęto organizować halowe (zimowe) mistrzostwa polski w pływaniu i skokach z trampoliny (rozegrano je kolejno w Lwowie, Łodzi i Warszawie)³⁰.

Do 1939 r. najlepszymi zawodnikami w skokach do wody byli zawodnicy ze Śląska, z których najczęściej na podium mistrzostw Polski stawali R. Maerz (w latach 1926-1939 zdobył 9 tytułów mistrzowskich w skokach z trampoliny i 12 w skokach z wieży), A. Ziaja, Breguła i Bredlich oraz L. Klausówna, Z Szczepańska³¹.

Jak już wspomniano skoki do wody uprawiane były też w klubach akademickich, w AZS Kraków, AZS Warszawa i AZS Lwów. Najlepszymi zawodnikami AZS w Krakowie byli: E. Estreicherówna (mistrzyni Polski w 1923 r. i 1926 r.) oraz A. Świszczowski (mistrz Polski w 1923 r.). W Warszawie do krajowej czołówki należeli: S. Lipiński, J. Kott, W. Hulanicki, J. Remiszewski, W. Pietrzykowski oraz B. Kokalj-Kowalewska-Pietrzykowska (w latach 1927-1939 prawie rokrocznie zajmowała medalowe pozycje podczas mistrzostw Polski w skokach z wieży i trampoliny). Natomiast we Lwowie najlepszym zawodnikiem był R. Kremer (w latach 1930-1934 mistrz okręgu lwowskiego)³².

Skoki do wody nie stały się w Polsce popularnym i szeroko uprawianym sportem, uprawiane były w ramach sekcji pływackich. Ze względu na brak krytych pływalni oraz kadry trenerskiej dyscyplina ta w Polsce okresu międzywojennym stała na stosunkowo niskim poziomie.

---

²⁸ „Przegląd Sportowy” 1927, nr 37.

²⁹ „Przegląd Sportowy” 1931, nr 70; „Przegląd Sportowy” 1931, nr 71.

³⁰ M. Tuliszka: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego...*s. 25.

³¹ „Przegląd Sportowy” 1932, nr 65; „Przegląd Sportowy” 1933, nr 65; „Przegląd Sportowy” 1934 nr 69; M. Tuliszka: *85 lat Polskiego Związku Pływackiego...*s. 183.

³² R. Wryk: *Akademicki Związek Sportowy 1908-1939*. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań 1990, s. 263.